

Olycksutredning

Enligt 3 kap 10 § LSO

Korsningen Skultunavägen/Paviljongvägen, Västerås. Kollision personbil och motorcykel. 2020-04-20

1. Västerås stads roll och ansvar	3
2. Utredningens syfte och omfattning	4
3. Datainsamling.....	4
4. Händelsen	5
4.1. Grundinformation	5
4.2. Karta översikt.....	5
4.3. Beskrivning av inblandade objekt.....	5
4.4. Yttre omständigheter	5
4.5. Regler och ägare.....	6
4.6. Händelseförlopp.....	6
4.7. Platsbesök	10
4.8. Övriga omständigheter	11
5. Trafikregler	11
5.1. Skultunavägen:.....	11
5.2. Paviljongvägen:	11
6. Statistik tidigare olyckor	12
7. Observation från allmänhet	12
7.1. Inledning	12
8. Räddningstjänst.....	12
8.1. Utvärdering av räddningstjänstens insats.....	13
9. Kommentarer från kommunal väghållare.....	13
10. Sammanställning av orsaker till olyckan.....	13
11. Slutsatser.....	14
11.1. Utredningens syfte och avgränsning.....	14
11.2. Slutsatser	14
12. Åtgärdsförslag.....	15
12.1. Åtgärdsförslag	15
13. Avslut	15
14. Spridning av erfarenheter	15
15. Bilaga – Utredarens förslag till åtgärder	16

1. Västerås stads roll och ansvar

Enligt 3 kap 10 § LSO ska kommunen, när en räddningsinsats är avslutad, se till att olyckan utreds för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts.

Stadsledningskontoret ansvarar för att utreda olycka avseende orsak och förlopp efter en räddningsinsats. Detta gäller ej bränder, då MBR¹ har ansvaret för olycksutredningen enligt förbundsordningen. Detsamma gäller räddningstjänstens insats, vilken också utreds av MBR.

Kommunens olycksutredningar syftar till att:

- Ge ett underlag för att finna olyckstrender i samhället som underlag till kommunens säkerhetsarbete.
- Undersöka orsaker till olyckor för att om möjligt förhindra att liknande olyckor uppstår, som en del i kommunens skadeförebyggande arbete.
- Undersöka orsakerna till olyckors konsekvenser för att om möjligt kunna mildra framtida olycksförlopp, som en del i kommunens skadebegränsande arbete.

Samhällets förmåga att förebygga, hantera olyckor och kriser bör kontinuerligt förbättras genom lärande från inträffade händelser. Även erfarenheter och erhållna kunskaper från tillsyner, uppföljningar och utvärderingar ska tillvaratas samt förmedlas. Arbetet med att inhämta och förmedla kunskap ska ske på ett systematiskt och strukturerat sätt.

Skälig omfattning innebär: "Insatsen ska dokumenteras och analyseras i proportion till hur svår och omfattande olyckan och insatsen varit och i de enklaste fallen kan en anteckning i en rapport från insatsen vara tillräcklig"².

Följande olyckstyper ska utredas:

- Olyckor med dödsfall
- Olyckor med allvarlig kroppsskada
- Olyckor med allvarlig miljöpåverkan
- Olyckor med stora ekonomiska skador

¹ Mälardalens Brand- och Räddningsförbund är en gemensam räddningstjänst för Surahammar, Västerås och Hallstahammar.

² Reformen skydd mot olyckor Ds 2009:47

Utöver detta behövs ett beslut för varje enskild utredning. Detta beslut fattas av Stadsledningskontorets utsedde olycksutredare. Till exempel olyckstillbud med risk för allvarliga konsekvenser eller när magkänslan säger att en viss olycka kunde ge sådana konsekvenser att de borde utredas.

2. Utredningens syfte och omfattning

Stadsledningskontorets olycksutredare har beslutat att utreda trafikolyckan mellan en personbil och en motorcykel som inträffade på Skultunavägen i höjd med utfart från Paviljongvägen i Västerås stad den 2020.04.20 kl:15:47. Föraren av motorcykeln avled till följd av sina skador. Korsningen är enligt statistik från räddningstjänsten ej att betrakta som olycksdrabbad då ingen insats av räddningstjänsten, utöver denna, har genomförts de senaste 10 åren.

Utredningens syfte är att:

- Ge ett underlag för att finna olyckstrender i samhället i stort som en del i kommunens arbete för Skydd mot olyckor.
- Undersöka orsaker till olyckan i aktuell korsning för att om möjligt förhindra att liknande olyckor uppstår, som en del i kommunens arbete för Skydd mot olyckor.
- Undersöka orsakerna till olyckans konsekvenser för att om möjligt mildra framtida olycksförlopp, som en del i kommunens arbete för Skydd mot olyckor.

Utredningen är avgränsad till att inte utreda ansvars- eller skuldfrågan.

Räddningstjänstens insats utvärderas av berörd räddningstjänst.

3. Datainsamling

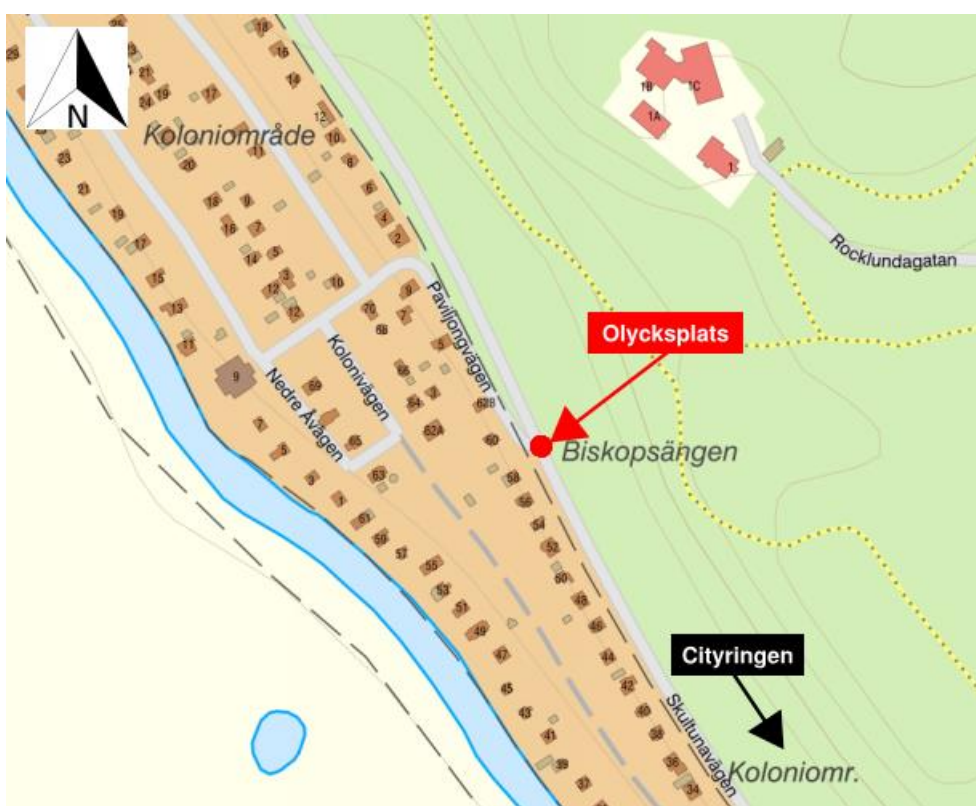
Typ av data	Metod	Rapport	Utförare
Förundersökningsprotokoll - Polismyndigheten	Dokument	Läst/ analys 2020-06-01	Olycksutredare Stadsledningskontoret
Trafikmålsanteckningar - Polismyndigheten	Dokument	Läst/ analys 2020-06-01	Olycksutredare Stadsledningskontoret
Första genomgång med kommunens trafikplanerare. Uppstart.	Möte	Genomfört 2020-06-17	Olycksutredare Stadsledningskontoret
Platsbesök med kommunens trafikplanerare.	Platsbesök	Genomförd 2020-09-09	Olycksutredare Stadsledningskontoret
Intervju med polisens förundersökningsledare, och ev. genomgång av obduktionsrapport.	Möte	Ej genomfört. Ej behov.	Olycksutredare Stadsledningskontoret
Inhämtat trafikföreskrifter	Web	Genomfört 2020-06-01	Olycksutredare Stadsledningskontoret
Olycksstatistik STRADA Trafikverket	STRADA	Läst/ analys 2020-11-20	Trafikplanerare Teknik- och fastighetsförvaltningen
Observationer från allmänhet, t.ex. genom Flexite.	Ciceron.	Inga inkomna	Olycksutredare Stadsledningskontoret

4. Händelsen

4.1. Grundinformation

Olyckstyp	Datum & Tid	Plats
Trafikolycka, en personbil, en MC	2020.04.20 Kl: 15:47	Skultunavägen, utfart Paviljongvägen, Västerås

4.2. Karta översikt

4.3. Beskrivning av inblandade objekt

Objekt	Typ av fordon	Märke
Bil	Personbil	Renault z, fordonsår 2011
MC	Motorcykel	Harley Davidson fxstb, fordonsår 2001

4.4. Yttre omständigheter

Väder	Temperatur luft	Vind	Rel. fukt i %
Klart Dagsljus	+15, avläst kl. 14:50	NV 3	39

Trafikmiljö	Beläggning	Övrigt
Kommunal väg 50km/h	Asfalt	Klart väder, torr vägbanan, God sikt vid korsningen. Inga andra synliga skador på vägen.

4.5. Regler och ägare

Se avsnitt Trafikregler för fördjupning.

Väg	Regler	Övrigt	Ägarskap
Skultunavägen	Huvudled	Ingen trafiksignal. Gatubelysning finns.	Kommunal väg
Paviljongvägen	Väjningsplikt	Ingen trafiksignal. Ingen gatubelysning.	Enskild väg

4.6. Händelseförlopp

Bil 1 – B1

MC 1 – M1

B1 ska svänga ut på Skultunavägen från Paviljongvägen.

M1 färdas på Skultunavägen söderut, enligt vittnen i mycket hög hastighet.

B1 observerar inte M1 utan svänger ut varpå M1 kör in i vänster sida på B1, i höjd med frambacket. Kollisionen är enligt vittnen mycket kraftig.

4.6.1. SKADOR

B1: Omfattande materiella skador, företrädesvis vänster sida/front.

Personskador: Lindriga. [REDACTED]. Transporterad med ambulans till sjukhus för kontroll.

M1: Mycket omfattande skador på motorcykeln. Föraren förklarades avliden på Västerås sjukhus.

4.6.2. FÖRHÖR FÖRARE OCH VITTNEN²

Bil 1: Föraren berättar att han ska svänga ut på Skultunavägen, tittar åt båda hållen utan att se något annat fordon. Föraren börjar köra ut och då smäller det till ordentligt, så pass att förarens bil flyttas i sidled och framåt en bit innan den blev stillastående.

² Från Polisens förundersökning.

MC 1: förhör ej genomfört på grund av ådragna skador.

Vittne 1: Befinner sig på cykel på cykelbanan söder om olycksplatsen och cyklar norrut. Vittnet ser motorcykeln som kör mycket snabbt. Han ser även bilen som ska svänga ut på Skultunavägen, men som inte uppfattar motorcykeln. Motorcykeln försöker väja, men tar i främre vänstersida på bilen.

Vittne 2: Befinner sig i en bil på Skultunavägen, norr om olycksplatsen. Han är på väg söderut och blir omkörd av den aktuella motorcykeln, som uppskattningsvis håller över 100 km/h. Han kör även om fler andra bilar innan kollisionen sker. Han berättar också att bilen som motorcyklisten krockat med kom från koloniområdet.

4.6.3. HÄNDELSEFÖRLOPP BILDER

Bild 1 översiktsbild – utgångsläget. Skyltningen anger ej dess exakta placering, endast gällande regler.

Bild 1. Olycka inträffar mellan B1 och M1.

4.6.3.1. Bilder MC och BIL – färdväg

Bild 1 – M1, färdväg söderut på Skultunavägen

Bild 2 – B1, färdväg Paviljongvägen

Bild 3 – M1, färdväg söderut på Skultunavägen. B1, färdväg Paviljongvägen

4.7. Platsbesök

Platsbesök – 2020-09-09 genomförs ett platsbesök av Västerås stads olycksutredare och trafikplanerare. Syftet med besöket är att få en bättre förståelse för aktuellt olycksförlopp, att inhämta eventuell nya uppgifter om vägstatus, skyltning och andra faktorer som kan ha betydelse för olycksförloppet.

Det konstaterades utan tvekan att det är sikten och utformningen av den aktuella korsningen/utfarten som skapar farliga situationer på platsen. Vid detta tillfälle var det en begränsad mängd trafik, men ändå observerades några fordon som utnyttjade den aktuella utfarten från Biskopsängen. Samtliga fordon gjorde dock en högersväng vilket på plats bedömdes som mycket säkrare än att genomföra en vänstersväng. Väjningsplikten användes av de fordon som observerades vid platsbesöket. Det är dock relativt trångt vilket gör att en eventuell stopplikt sannolikt skulle kunna öka riskerna i och med att utfarten sker i uppförsbacke vilket kan försvåra start efter ett helt stopp på fordonet. Det observerades också att den spegel som är uppsatt, sannolikt av Koloniträdgårdsföreningen, är i dåligt skick och behöver bytas för att inte skapa en falsk trygghet.

Olycksutredare och trafikplanerare diskuterade möjliga lösningar på plats där den mest naturliga vore att förbjuda vänstersväng. Det skulle väsentligt minska risken för allvarliga olyckor då risken för sidokollision med norrgående trafik förhindras helt och södergående trafik minskas rejält. Sannolikheten för upphinnandeolyckor vid högersväng kommer fortsatt att finnas, men där bedöms konsekvenser vid en olycka som mindre allvarlig än vid sidokollision.

4.8. Övriga omständigheter ³

Korsningen ligger i anslutning till och är utfart från ett område med kolonilotter, Biskopsängen. Vid denna olycka var föraren av personbilen över 80 år och man kan, p.g.a. typen av verksamhet på området, anta att många som utnyttjar denna utfart från Biskopsängen är äldre än den genomsnittlige bilföraren. Det finns en del forskning inom EU på bilförarens ålder kopplat till olycksfrekvens och typ av trafikolyckor. Det man kan se i denna forskning är att åldersspannet 18–24 år samt 75+ sticker ut när det gäller dödlighet i trafik inom EU och sannolikt är detta kopplat till olycksfrekvens. Oerfarenhet hos yngre förare. Hög erfarenhet, men sämre reaktionsförmåga hos äldre förare. Båda dessa leder sannolikt till en ökad olycksfrekvens, och när det gäller äldre förare, inträffar oftast dessa olyckor i korsningar med hastigt uppkomna händelser eller hinder där en snabb reaktionsförmåga är nyckeln för att undvika en kollision, även om den äldre föraren nödvändigtvis inte är orsaken till olyckan och att situationen uppstår. Detta leder till frågor om lämpligheten att ha denna typ av utfart från det aktuella området.

5. Trafikregler

5.1. Skultunavägen:

Lokala trafikföreskrifter (1980 2009-00283) anger att Skultunavägen är huvudled. Skultunavägen är uppmärkt med vägmärket huvudled, märket är uppsatt vid huvudledens början och upprepas efter varje korsning med annan väg än sådan som avses i 3 kap. 21 § andra stycket trafikförordningen, om det inte ändå tydligt framgår att huvudleden fortsätter efter korsningen.

5.2. Paviljongvägen:

Paviljongvägen är en enskild väg. Märket i korsningen anger att förare har väjningsplikt mot fordon på korsande väg eller led och att bestämmelserna i 3 kap. 5 § trafikförordningen (1998:1276) är tillämpliga.

Slutsatsen är att B1 enligt vägskylten har väjningsplikt mot M1 som färdas på Skultunavägen.

³ Information hämtad från Europeiska Kommissionen – Transport och Rörlighet

6. Statistik tidigare olyckor⁴

Underlaget nedan hämtat från den regionala statistikdatabasen STRADA, där blåljusmyndigheterna och sjukvården rapporterar in olyckor från aktuell korsning.

Under de 10 senaste året så har endast en olycka skett i denna korsning och det är den aktuella olyckan.

7. Observation från allmänhet

7.1. Inledning

Detta kapitel syftar till att sammanställa eventuellt underlaget från personer som haft synpunkter på aktuell olycka.

7.1.1. REFLEKTIONER SOM KAN VARA INTRESSANTA

Inga intressanta kända reflektioner direkt kopplade till denna olycka eller korsning har inkommit från allmänheten.

8. Räddningstjänst

Räddningstjänsten kallades ut till olyckan av SOS Alarm. Räddningstjänst stänger av vägen 30 minuter för att genomföra livräddande åtgärder samt städa rent vägbanan. Enligt räddningstjänstens rapport var 3 personer inblandade i olyckan och samtliga transporteras till sjukhus av ambulans. I egenutvärderingen och övriga rapporten anges inga avvikelser vid insatsen, man är nöjda med sitt arbete och framhäver samarbetet med sjukvårdsresurs på plats avseende omhändertagande av skadad.

Annan information från händelserapporten:

Ämne	Svar
Ärendenummer	G2020040873
Samtal till 112 (SOS Alarm)	2020-04-20 15:44:33
Förlarm till räddningstjänst	2020-04-20 15:45:50
Huvudlarm till räddningstjänst	2020-04-20 15:46:41
Utlösande händelse	Trafikolycka
Förmodad huvudorsak	Mänsklig handling

⁴Källa: Trafikplanerare, Västerås stad.

LSO 1:2	Kriterier för räddningstjänst enl. LSO 1:2 uppfyllda
---------	--

Räddningstjänsten har inte utfört någon insats vid annat larm i aktuell korsning de senaste 10 åren.

8.1. Utvärdering av räddningstjänstens insats

Räddningstjänstens insats utvärderas av aktuell räddningstjänst i enlighet med uppsatta rutiner. Olycksutredaren har tagit del av aktuell insatsrapport och ev. avvikelser. Denna är utan anmärkning och inga avvikelser är rapporterade.

9. Kommentarer från kommunal väghållare

Teknik- och fastighetsförvaltningen som är den kommunala väghållaren anser att åtgärder behöver göras på denna plats. Det ska dock ske i samråd med Koloniträdgårdsföreningen som är väghållare för den anslutande vägen.

10. Sammanställning av orsaker till olyckan

Direkta orsaker

- M1 kör in i B1 när denne svänger, sannolikt vänster, ut på Skultunavägen från Paviljongvägen.

Bakomliggande orsaker

- M1 håller enligt vittnet en mycket hög hastighet på Skultunavägen.
- B1 har väjningsplikt men hinner inte uppfatta M1 som kommer på Skultunavägen.
- Utformningen av Paviljongvägen gör att sikten norrut på Skultunavägen begränsas i korsningen. Detta i kombination med en relativt smal, lutande vägbana på Paviljongvägen gör att det är fler saker att tänka på när man ska svänga ut på Skultunavägen, d.v.s. inte enbart tillse att Skultunavägen är fri från annan trafik, vilket också försvåras av en spegel i mycket dåligt skick.
- Vänstersväng ut från paviljongvägen ökar tiden man exponeras för risk att bli påkörd, samt minimerar möjlighet till att väja för fordon på Skultunavägen, jämfört med en högersväng.
- Ålder och, i samband med det, minskad reaktions- och uppfattbarhetsförmåga kan vara en bakomliggande orsak.

11. Slutsatser

11.1. Utredningens syfte och avgränsning

Utredningens syfte är att:

- Ge ett underlag för att finna olyckstrender i samhället i stort som en del i kommunens arbete för Skydd mot olyckor.
- Undersöka orsaker till olyckan i aktuell korsning för att om möjligt förhindra att liknande olyckor uppstår, som en del i kommunens arbete för Skydd mot olyckor.
- Undersöka orsakerna till olyckans konsekvenser för att om möjligt kunna mildra framtida olycksförlopp, som en del i kommunens arbete för Skydd mot olyckor.

Utredningen är avgränsad till att inte utreda ansvars- eller skuldfrågan. Räddningstjänstens insats utvärderas av berörd räddningstjänst.

11.2. Slutsatser

Direkta och bakomliggande orsaker till olyckan har kunnat fastställas enligt utredningens syfte.

Genom att titta på aktuell olycka i korsningen samt det platsbesök som genomfördes har tre tänkbara bakomliggande orsaker till incidenter i korsningen fastställts:

- Hastighetsbegränsningen på Skultunavägen överskrids vilket leder till hastigt uppkomna situationer.
- Utformningen av utfarten från paviljongvägen i kombination med vänstersväng ökar sannolikheten för allvarliga olyckor.
- Då utfarten till hög grad används av förare med en hög genomsnittlig ålder ökar det sannolikt risken för incidenter med den utformning och de regler som gäller i aktuell utfart idag.

Vid tidpunkt för platsbesöket råder det god sikt från samtliga håll i korsningen, korsningens underlag är fullgott.

Räddningstjänstens insats har inte påverkat händelseförloppets utgång. Räddningstjänsten har gjort en fullgod insats utan egna interna avvikelser.

Utifrån kartlagt händelseförlopp och orsaker har utredaren i nästkommande avsitt gett sina förslag till åtgärder för att förebygga framtida allvarliga olyckor i korsningen.

12. Åtgärdsförslag

I enlighet med gällande Lag om skydd mot olyckor kan kommunens utredare endast ge förslag, som inte är tvingande. Kommunen har dock ett särskilt ansvar att arbeta skadeförebyggande (se 3 kap. 1 §).

12.1. Åtgärdsförslag

Kontakt tas med Koloniträdgårdsföreningen för att i samråd med dem genomföra eventuella åtgärder på lång och kort sikt på Paviljongvägen. En möjlig åtgärd skulle kunna vara förbud mot vänstersväng.

Koloniträdgårdsföreningen Västerås rekommenderas byta ut den spegel som är uppsatt för att underlätta en säker utfart på Skultunavägen.

13. Avslut

Utredaren bedömer att syftet med utredningen är uppnådd. Händelseförloppet och orsakerna är kartlagda och validerade genom information från olika inblandade aktörer samt ett platsbesök. Eftersom förare av MC omkom har denne inte kunnat höras av Polis och därför saknas vittnesmål från ena parten. Men då det finns flera oberoende vittnen bedömer utredaren att detta vittnesmål inte skulle bidra till någon avgörande förändring i bedömning av händelseförlopp eller orsaksanalys.

14. Spridning av erfarenheter

Västerås stads olycksutredare avser att sprida informationen angående denna olycksutredning till:

- Teknik- och fastighetsförvaltningen (inkl. ansvarig nämnd).
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
- Trafikutredare vid Polisregion Mitt.
- Mälardalens- brand och Räddningsförbund.
- Trafikverket Region Mitt.
- Biskopsängens Koloniträdgårdsförening Västerås.

15. Bilaga – Utredarens förslag till åtgärder

Observera att utredarens förslag till åtgärder är rekommendationer och ej tvingande. Åtgärdsförslag med Västerås stad som ansvarig är internt överenskomna med tjänsteman på berörd förvaltning.

Olyckstyp:	Trafikolycka mellan motorcykel och personbil.
Utredare:	Jonas Harkman
Olycksplats:	Skultunavägen/Paviljongvägen, Västerås
Datum:	2020-04-20 Kl: 15:47
Diarienummer	KS 2020/01953-9.1.8

Aktivitet	Ansvarig för åtgärd	Senast klart
Kontakt tas med Koloniträdgårdsföreningen för att i samråd med dem genomföra eventuella åtgärder på lång och kort sikt på Paviljongvägen. En möjlig åtgärd skulle kunna vara förbud mot vänstersväng.	Teknik- och fastighetsförvaltningen, Västerås stad	2021-12-31
Koloniträdgårdsföreningen Västerås rekommenderas byta ut den spegel som är uppsatt för att underlätta en säker utfart på Skultunavägen.	Koloniträdgårdsföreningen Västerås	2021-06-30